

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. XIV. Alia Confessariorum ministeria in quærendis proximis, visitandis
pauperum Xenodochijs, carceribus, infirmis, & intercessione pro afflictis; &
modus siue ratio se erga omnes habendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

CAPVT XIV

ALIA CONFESSARIORVM MINISTERIA IN
 quærendis proximis, visitandis pauperum Xenodochijs, carceribus,
 infirmis, & intercessione pro afflictis & modus siue ra-
 tio se erga omnes habendi.

VIAMVIS MVLTII PECCATORES IMPVLSY
 DEI accedant ad pedes Confessoriorum, quæren-
 tes remedium suorum peccatorum: aliqui tamen
 etiamsi eodem desiderio teneantur, non possunt ac-
 cedere: eò quòd vel sint infirmi, vel in carcere de-
 tineantur, aut sint aliàs legitimè impediti. Alij etsi
 accedere possent, non tamen volunt: quia Diuinæ
 inspirationi resistunt, & medicos fugiunt, ne peccata sua defere-
 re cogantur: alij adhuc miseriiores, nec venire possunt, nec vo-
 unt; ac proinde, nisi quærantur, peribunt. Ac propterea feruentis Con-
 fessorij charitas non debet arctari ad Pœnitentes ipsum quærentes; sed
 ipsemet prodire debet, vt eos quærat: non solum cum vocatur: sed
 etiam cum illi ipsum fugiunt. Quod munus arctius obstringit Pastores
 & Parochos, vt dicere cœpimus supra ad finem capitis quinti. Et idem
 officium est valde proprium vocationis eorum Religiosorum, quibus id
 incumbit ex obedientia: estque indicium magnæ charitatis, ac zeli salu-
 tis animarum, valdeque conforme voluntati Christi Domini nostri,
 quemadmodum ipse insinuauit in illa parabola Patrisfamilias, qui fecit
 cenam magnam, & a iussit seruum suum exire citò in plateas, & vicos Ci-
 uitatis, & pauperes, ac debiles, & cæcos, ac claudos introducere: & adhuc
 exire in vias & sepes, & quos inueniret compellere intrare. Quia Parabola mo-
 nere voluit Confessarios & operarios Euangelicos, per seruum illum
 significatos, vt, cum homines non accedunt ad vsum Sacramentorum
 Ecclesie, ipsi exeant ad eos quærendos: & inuitent, vt accedant. Sed quo-
 niam solent libentius inuitare diuites, & nobiles, ait speciatim: vt, sine
 Personarum acceptione, vocent & inuitent etiam pauperes, debiles, cæcos
 & claudos, hoc est etiam abiectissimos totius mundi: adhibendo media
 apta ad eos ducendos, & compellendos vt veniant, non violenter, aut
 illatis pœnis: sed rationū efficacitate, aptisq; a ijs industrijs, quas inspirat
 Sanctus spiritus & zelus charitatis; & insatiabilis fames salutis animarū
 excogitat. Qui enim hac fame laborat, si proximi per se non veniant
 ad salutē suam quærendam: ipse prodit ad eos quærendos, vt saturetur.

a Luc. 14. 21

Ggg

Et

Et quoniam famelico nullus panis est malus, absque personarum accip-
tione comedere cupit quidquid inuenit. Hęc fames impulit Christū Do-
minum nostrum, vt ingrederetur domos Publicanorum, peccatorum, &
multorum Phariseorum; & simeret se ab eis inuitari: imò vt seipsum of-
ferret ad illorum domos, & conuiuia: quemadmodum fecit cum Za-
chæo: non tam vt corporalem cibum, qui proponebatur, comederet
quàm vt spiritualem cibum salutis animarum eorum comederet.
Quemadmodum ipsemet dixit discipulis suis cum quæsiuit Sama-
ritanam, & Samaritanos expectaret, vt famem hanc sibi grauiorem om-
ni corporali expleret. *b Cibus (inquit) meus est vt faciam voluntatem eius, qui
misi me: vt perficiam opus eius, salutem scilicet hominum.*

§. I.

*b Ioan. 4.
34.*

a Ioan. 5. 6.

EX hac fame prouenit, vt Christus Dominus noster ad probatam
Piscinam accederet, circa quã quasi in aliquo Xenodochio mane-
bat multitudo languentium cecorum, claudorum, aridorum, vbi cum re-
deret quendam iacentem, dixit ei: *a vis sanus fieri? & respondens ei
non habere hominem à quo, cum aqua turbaretur ab Angelo, mitteretur in pisci-
nam, Christus ipse eum sanauit: non solum in corpore, sed etiam in ani-
ma, vt deducitur ex admonitione postea in templo ei facta, cum dixit:
ecce sanus factus es: iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.*

Ex quo Saluatoris exemplo accipere debent feruentes Confessarii
motiuū eundi ad hospitalia pauperum egrotantium: non solum ad excen-
denda opera misericordiæ corporalia, quæ etiam seculares præstare pos-
sunt; sed multò ampliùs ad exercenda spiritualia. siquidem sepe grauius
illi in anima, quàm in corpore laborant; & corporis morbus est pæna
morbis animæ; quæ si curaretur, etiam liberarentur ab altera.

Et quoniã morbi sunt quasi pulsus Dei, quibus peccatores vocat: sepe
illi sunt pleni bonis desiderijs; & quemadmodum in corpore, ita etiam in
anima sanari cuperent. Dicunt tamen: *hominem non habeo*, qui mihi me-
num porrigat, & me iuuat, vt voti compos fiam; & cū Diuina inspiratio
incitet me, ad suscipienda Sacramenta; non inuenio hominē, qui illa mi-
hi porrigat. Ac propterea solent morbi corporis & spiritus esse duratio-
res, & per annos aliquot durare. At Confessarius feruens, & cupidus le-
sum Christum imitandi, & ne pauperes tales habeant querelas, & inu-
modi adferant excusationes: confert se ad Xenodochia, & accedit in vi-
sceribus charitatis ad ægrotos, dixitque singulis: *vis sanus fieri? inuitando
illos ad medicamentum salutis suscipiendum, quod est confessio. Et
cum quis eorum annuit: ille sese accommodat, vt sanum reddat, his-
torem; & consolatum. V A L D E etiam in hoc gloriatur, quòd sit homo
ab ipso Christo designatus ad consolandum tristes, & fouendos ab*

3

alij

aliis desertos; obiens idem munus, quod ipse redemptor noster obiit in mundo: qui instar Xenodochij erat, in quo multi pauperes infirmi, ac deserti iacebant absque vlllo humano remedio: & omnes periissent, nisi magnus hic Deus è cælo egressus, factus fuisset homo, ad eos protegendos, eisque subueniendum. Cum igitur Confessarius vices eius gerat: exeat ex angulo & recollectione sua, & conferat se ad hospitalia, hoc est ad domos pauperum desertorum, & studeat animabus eorum prospicere, & à peccatis eos mundare. Non defuit prouidentia Diuina medico illi b *Lazaro vlceribus pleno* & ab hominibus deserto: prospexit enim vt c *canes venirent & lincerent vlcera eius*; vt desolatus & afflictus aliquod inde leuamen acciperet. Canes domus Dei (ait Sanctus Gregorius) sunt Prædicatores & Confessarij, qui medentur vulneribus peccatorum; lingentes illa suis linguis, blandis scilicet ac beueuolis verbis & rationibus, quas eis proponunt extimulando eos ad confessionem, & Pœnitentiam, & Patientiam in suis aduersitatibus. Et verbis absolutionis mandant illos à putredine suarum culparum; imò etiam ipsi eam sumunt vt eos mundos reddant. scriptum est enim c *peccata populi comedent Sacerdotes*: quia ea consumunt, adiuuantes pœnitentes ad ea destruenda, peccata diuitum ac potentum terræ multi Sacerdotes sunt qui comedant, eò quòd simul cum peccatis, & eadem operâ comedant honorem, aut lucrum, aut authoritatem, & alios humanos fauores, ex eo prouenientes quòd sint eorum Confessarij: at pauperum ac desertorum peccata sunt cibus valdè aridus, & insipidus absque aliquo temporali condimento, quo cibus reddatur iucundus: ac propterea pauci Confessarij inclinant ad eum comedendum: nisi zelus Dei famem illis adferat: qua qui laborat, & cupit saturari, in hospitalibus inueniet amplam materiam, & in reliquis ciuitatis pauperibus. Cum quibus agere etsi infulsus sit, & insipidus est: est tamen securus. Magnatû verò cibus etsi saporior sit, est tamen periculosior: & nihilominus magis appetitur, & libentius frequentatur: quamuis **CHRISTVS** Dominus noster non eam tenet viam.

Nam (vt Sanctus Gregorius perpendit) petente ab ipso quodam Regulo, vt d *descenderet & sanaret filium eius*: recusauit ad eius domum descendere petente tamen Centurione, vt e *seruum suum curaret*, obtulit seipsum dicens: *Ego veniam & curabo eum*. Quid est hoc (inquit) nisi quòd superbia nostra retunditur: qui in hominibus non naturam, quâ ad imaginem Dei facti sunt; sed honores & diuitias veneramus. Nec nouimus homines aestimare, quâ sunt homines, sed ex exterioribus, quæ illos exornant.

G g g 2

Certè

b *Luc. 19. 30*c *Homi. 14. 6*
in *Euange*
*lia.*c *Osee 4. 8*

5

6

Homil 28.
in *Euang.*
d *Ioan. 4. 48*
s *Matt. 8. 7*

”

”

Certè si nos cuiuspiam seruus rogaret, vt ad eum ire deberemus, pronus
 nobis nostra superbia in cogitatione tacita responderet dicēs: nō eas, qui
 temetipsum degeneras, honor tuus despicitur, locus vile scit. Redemptor
 verò noster, vt ostenderet: quia quæ alta sunt hominum, despicienda
 sunt; & quæ de peccata sunt hominum, despicienda non sunt: ad filium Ro-
 guli ire noluit, d' eruum Centurionis ire paratus fuit. Hæc S. Gregorius
 cuius attenda consideratio valde conformis est alteri consilio eiusdem
 Seruatoris nostri dicētis: *Ecum facis prandium aut canam, nols vocare amicos
 tuos, aut vicinos diuites, qui possūt te reuocare sed voca pauperes, debiles, clau-
 dos & cæcos, & beatus eris: quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi
 in resurrectione iustorum, in ipsa sc. gloria.* Cū igitur Confessarij & operarij
 Euangelici in suis ministrarijs conuiuium instituant spirituale hominibus
 ne multū sibi blandiantur, quod inuitent diuites ac potētes huius mundi
 qui retribuūt etiam hic temporalia dona: sed inuitent ac vocēt pauperes,
 infirmos, & ab alijs relictos, quia ab huiusmodi non possunt accipere
 retributionem in hac vit. Habent tamen bonum ac fidelem fideliorem
 Deum, qui in altera vita copiosissimè retribuet: imò etiam in hac vit
 dem id in seipsum recipit, cum dixit: *quod vni ex minimis meis fecistis, mihi
 fecistis*: nam ego in illis eram infirmus, & visitastis me; tristis eram, &
 consolati estis me: desertus eram, & protexitis me, & auxilium mihi
 præbistis: ideo quæ & ego vos visitabo & consolabor, protegam, & in
 vestris officijs & calamitatibus auxilio ero.

8

Nec tamen propter hæc prohibere volumus visitare etiam diuites, ac
 potentes, cum ægotant, aut aliqua aduersitate premuntur: si quidem
 idem Saluator noster inuit cum Principe Synagogæ petēte, vt ad suā domū
 descenderet, h. eiusque filiam curaret qua incipiebat mori. Qui tamen non
 visitandi sunt, quā diuites; sed quā indigentes & afflicti: & interdum quā
 dem potius quā pauperes eò quod grauius ferat aduersitas; sunt quæ graui-
 oribus peccatis aut negotijs implicati: Nam, etsi multis hominibus sint
 stipati quoad omnia corporalia; solent tamen esse magis soli ac deserti
 quoad spiritualia. Quod si accedant canes domūs Dei ad lingenda cor-
 rum vlcera: id faciunt linguis potius adulatorijs, quā veris: nam toti oc-
 cupantur in proponēdis consolationibus terrenis, & humanis solatijs,
 non tangentes vulnera spiritūs, veriti ne infirmū ipsū amplius affligant.
 Aequum itaq; est, etiam huiusmodi infirmos & afflictos visitare: vt verū
 solatio & efficaci curatione à suis malis curentur: quamuis ea sit leuius
 adhibenda, quam charitas & prudentia in huiusmodi casibus, & cum ta-
 libus personis dicat adhibendam.

I

Quod de hospitalibus siue pauperum Xenodochijs dictum est, in-
 telligietiam debet de carceribus publicis, in quibus multi detinentur

7
 f Luc. 14.
 21.

g Matt. 25.
 40.
 h Luc. 8. 42.
 Marc. 5. 23.

vincti: & quo ad spiritualia sunt quasi Xenodochia infirmorum in anima: tenentur enim vincti catenis & conpedibus suorum peccatorum, ac passionum: quæ sunt grauioribus quam ferreæ, quibus corpus tenetur. quæ etiam compedes sunt instrumenta diuina misericordiæ, ad eas feras domandas, & furias continendas; & vt hisce pulsibus excitentur, & oculos aperiant, & cogitent de liberando potius spiritu à talibus vinculis quam carne. Quamuis enim aliqui corporis vinculis magis indurescant & insolentiores fiant: alij tamen tenerescunt ac mollescunt, & agnoscentes peccata sua, capiunt seriuad Deum conuerti: estque insignis charitatis opus tales visitare, ad reducendos duros ac rebelles ad rectam viam: & adiuuandos & consolandos eos qui sunt cõpuncti. Cogitet itaque Cõfessarius carcerem esse quasi *vas illud linteum cuius supra fecimus mentionem, in quo erant omnia quadrupeda, & serpentina terra;* & quasi fiat vox ad se, sicut ad Sanctum Petrum in oratione constitutum: *viri quidam quæruunt te: surge itaq; & vade cum eis, ad has feras quærèdas: occide & manduca,* fatians famem tuam, occidendo enormia peccata, quæ in huiusmodi viuictis esse solent: vt eos Christo Domino coniungas, eiusque amicos reddas. Magna tamen prudentia adhibenda est, ita hoc munus obeũdo, vt iustitiæ ordo & stilus non turbetur: sed consciẽtiã potius peccatoris pacatam & tranquillam reddat, vera ac feruenti Sacramentali confessione, vt iuste sententiæ latæ aut ferendæ ob culpam, quæ talis captiuitatis causa est, sese subijciat. vt quemadmodum Ioseph existens in carcere, & ministrans duobus vinctis, vtrique explicuit somnium, quod habuerant: dicens Pincernæ Pharonis *k post tres dies ferendam in eius fauorem sententiã, & restituendum in gradum pristinum:* pistori autem dixit: *tres dies fore suspendendum.* Ita inquam Confessarius quosdam captiuos consolari debet spe boni exitus ob eorum innocentiam; alios verò disponere ad patienter ferendam damnationis sententiã ob eorum culpam. Sed attendat diligenter, ne tales captiui existant ipsum vsurum scientiã confessionis ad aliquid in ipsorum fauorem præstandum: ne sit illis laqueus Sathana, vt veritatẽ, & culpam, quã verè admiserunt, in cõfessione occultent, & ita decipiant, quem putant fore ipsorum intercessorem.

§. II. De Intercessoribus.

NON EST existimandum Confessoriorum munus in eo sistere, vt confessiones excipiant agrotorum, captiuorum, & reliquorum pauperum; & eorum, qui aliqua calamitate premuntur: sed generaliter libet eisde fauere in aliquibus misericordiæ operibus, corporalibus, quibus valde disponuntur, vt spiritualium siã magis participes

Ggg 3

Quamuis

i Aduũ 10.
11.20.k Genes. 40
13.19.

2

1. Cor. 16. 1.

Quamuis enim ipsi non habeant temporales facultates ad eleemosynas faciendas: possunt tamen apud diuites, qui illas habent, agere, ut eas largiantur. Neque id alienum est ab operarijs Evangelicis: cum Apostolus ipse egerit apud Corinthios, ut a collectas facerent, & eleemosynas sponderent, mittendas ad fideles egenos, qui erant in Ierusalem. imo & seipsum offerebat, ut eas si opus esset, perferret in Ierusalem. Licet etiam Confessarii pro captiuis & alijs intercedere, in eorum litibus & negotijs, alijsque rebus quas iure prætendunt apud Iudices & Potentes, quorum contentiones audiunt; aut apud alios ciues, aut si qua alia via amicitia cum eis habent: modò id fiat cum debita moderatione, & in bonum animarum eorum

b 4. Reg.
4 13.

Nec nouum aut insolitum est apud Sanctos, hoc modo intercedere pro pauperibus & oppressis, cum Elisæus Propheta dixerit hospiti suo: *numquid habes negotium, & vis ut loquar Regi sine Principi militia?* Et Apostolus Epistolam scripsit ad Philemonem, intercedens pro Onesimo. Et Sancti Patres plures scripserunt epistolas, intercedens pro alijs. Et magis Ecclesiæ Doctor S. Augustinus prolixam quandam scripsit ad Mecedonium, qua probat officium Sacerdotum esse intercedere pro rebus, idque prouenire ab spiritu veræ Religionis & Christianæ charitatis: quæ et si improbos detestetur, quæ tales sunt; eisdem tamen compatitur, quæ sunt homines, ac propterea pro eis intercedit, ut vel omnino remouerentur, aut certe moderetur pœnâ: non ut culpæ fauceat; sed ut maiorem habeant occasionem Pœnitentiæ & emendationis. Acquæ est iudici ex æquitate seruare iustitiæ leges: non tamen semper esse debent inexorabiles, ad intercessionem Sacerdotum, & Confessariorum: cum lex charitatis id exigat, & æquitas permittit. Prodest ergo seueritas vestra, cuius ministeria seueritas temperatur & vestra. Nô vobis displiceat, quòd rogamini à bonis: quia nec bonis displicet, quòd timemini à malis. Cumque Sacerdotes pro iudicibus intercedant apud ipsummet Deum, ut remittat ipsis peccata: Deusque hanc pro eis intercessionem admittat: æquum est ut iudices Confessariorum intercessionem pro reis admittant; & moderentur quantum fieri potest, rigore & seueritatem: & in hoc ipso se misericordes esse ostendant. Malis parce, vir bone. Quantò melior, tantò esto mitior: quantò sis celsior potestate, tantò humilior fias pietate. Et quamuis alia delicta perpetrâda: non tamen propterea omittenda est intercessio, nec repellenda. Nam idem incommodum etiam sequitur post factam pœnitentiam: & nihilominus Deus illam acceptat. Nunquam tamen pro

Refertur 21.
9. 5. c. prodest

eo intercedendum est, quod reus cum peccato cupit, aut intendit: quia esset non restituere quod debet, cum reddere posset. Hæc enim non esset misericordia: nã misericordius, inquit, opẽ nostram talibus subtrahimus quã impendimus. Hæc omnia S. August. Quæ possunt ac merito debent obseruari: nominatim verò, quando pauperes & pusilli iniuste opprimuntur à diuitibus & potentibus: agendum enim est pro eis apud eos, qui possint à tali oppressione pauperes eripere, iuxta illud Dauidis: *c eripite pauperem: & egenum de manu peccatoris liberate: & illud Salomonis: d erue eos qui ducuntur ad mortem: & qui trahuntur ad interitum liberare ne cesses. Si dixeris: vires non suppetunt: fac tamen quod poteris: nã qui inspector est cordis, omnia intelligit: reddetque homini iuxta opera sua.* Hoc ipsum documentum tradit S. Ambrosius cum quadam moderatione magni momenti, dicens: Adiuuat quoque ad perfectum bonæ existimationis, si de potentis manibus eripias inopem: de morte damnatum eruas, quantum sine perturbatione fieri potest: ne videamur iactantiæ magis causã facere, quã misericordiã: & grauiora interre vulnera, dum leuioribus mederi desideramus. Indicium est enim superbiæ & vanæ temeritatis, vt innocentem aliquem liberes, totam plebem scandalizare & turbare. Nunquam enim modicum aliquod damnum est alio maiori reparandum: & ad curandum digitum, nunquam est totum brachium præcidendum.

Ex hoc oritur aliud eiusdem Sancti Doctõris valdè vtile documentum: quod scilicet Sacerdotum intercessionis ita debeant vni fauere, vt non cedant in alterius damnum, & iniuriã. Nam Sacerdotis, inquit, vel ministri est, prodesse, si fieri potest, omnibus: obesse nemini. Denique si non potest alteri subueniri, nisi alter lædatur: commodius est neutrũ iuuare: quã grauare alterum. Ac propterea, inquit, non decet Sacerdotes intercedere in causis & emolumentis temporalibus; in quibus, vt plurimum, qui iacturam aliquam facit propter talem intercessionem; conqueritur, quod passus fuerit iniuriam. Neque est paruum indicium, quòd hoc magis expediat: siquidem Christus Dominus homini cuidam dicenti ipsi: *e Magister, dic fratri meo, vt diuidat mecum hereditatem*, id facere recusauit. dicens: *quis me constituit iudicem, aut dissonorem super vos?* Reiecit itaque à se intercessionis merè seculares, & cupiditatem implicantes. Præstat igitur Confessarios seruare regulam Apostoli dicentis: *nemo militans Deo implicat se negotijs secularibus, vt ei placeat, cui se probauit.*

Qui itaque constitutus ac dedicatus est ad animarũ negotia tractanda

& pro-

c Psal. 4

d Prover.
24. 11.
Lib. 2. de of
ficiis. c. 21.

7
Lib. 3. de of
f. c. 6.

c Luc. 12. 13.

f. 2. Tim. 2. 4

& promouenda: non se implicet negotijs ab eo officio alienis: velle placeat ei, qui id muneris ipsi commisit.

3

Reconciliandi dissidentes.

VERVM est tamen, quòd in eisdem casibus possit Confessarius obire aliud ministerium officij sui valde proprium, pacificandi scilicet dissidentes: quamuis dissensionis occasio sit res aliqua temporalis, quæ occasionem præuenire debet, ac reparare. Quales esset discordia inter coniuges, aut conciuēs, aut litigantes, aut inter se dissidentes prope illatam aliquam iniuriam. Quærenda sunt enim media, vt alij alij quid ignoscant, ac de suo iure remittant propter bonum pacis. Cuiusmodi officij sit, homines cum Deo pacificare: plurimum referat inter se ipsos reconciliare. Nec censendum erit negotium seculare, quod tendit ad conseruandam fraternitatem in charitate: aut præueniendam dissensionem, qua illa læditur. Cumque Confessarij magnam auctoritatem ad id habeant: non decet sese ab eo subtrahere; sed potius studere, vt ignem aqua extinguere; & dissensionis occasionem præcideret: vt per Christiana præseruetur. Si enim Deus sumè *godit* *seminat* *inter fratres discordias*: quantum diliger concordiam inter eos faciente in eosque reconciliantem? Propterea enim dixit Christus: *hæc beatos esse pacificos: quoniam filij Dei vocabuntur*: quia imitatur fratrem suum natu maiorem, Christum Dominum nostrum: cuius fuit munus, homines cum Deo, & inter se ipsos pacificare: ac propterea appellatur *in primis eps pacis*: & suos dulcissimos iussit: quando ingrederentur aliquam ciuitatem, aut domum, dicit *inquit pax huic domui*, committens illis munus faciendi pacem inter homines & ponendi (vt dicitur in Iob) *manum suam in ambobus*, scilicet dissidentes componendo illorum contentiones, & corda coniungendo.

g Prouerb.

6. 19.

h Mast. 5. 9

i Iai. 9. 6.

k Iob 10. 5.

l Luc. 9. 33.

4

In formula honesta vita in Notabili documento.

IMPONAMVS tandem finem, propositis duobus documentis magno momenti pro Confessarijs religiosis. Primum est, vt in his omnibus uisitationibus, & negotijs ostendant se agere verè negotium Dei, & animarum, &que proprio Emolumento, aut humanis respectibus: ita verba sua moderando, vt in eis appareat grauitas & sinceritas eorum re ipsa: vt uatâr gulâ à Sancto Bernardo ad id tradita, quæ habet: cum loquereris verba tua sint rara, vera, ponderosa, ac de Deo. Si secularis loquitur, cum, & vana proponit: quàm citissimè potes succide sermonem, & transferas te ad ea, quæ Dei sunt. nam qui de terra est, non mirum si de terra loquatur: sed qui se profiteretur esse cœlestem, loqui debet de cœlo, & cumcidere verba terrena; nam ex abundantia cordis os loquitur. Quod si corpus plenum est CHRISTO, semper loquetur de Christo, & qui est Angelus, & nuntius Saluatoris: non debet agere nisi de ijs, quæ pertinent ad salutem; rumores seculares relinquat secularibus: ipse verò referat illis aliqua noua ex paradiso. & dexterè attendat, ne trahat

se sine

se finat ad agendum de rebus profanis: sed ipse eos trahat, ad agendū de diuinis: gloriatur, sicut Apostolus, se in nihil scire inter eos, nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum: & ita non loquetur nisi de Christo, ac de eius cruce, & ijs quæ ad eam pertinent. Nullus enim vir prudens loqui debet nisi de ijs, quæ nouit, & statui suo sunt conformia: & tunc magni fiet & uenerationi erit in confessione, cum extra illam se ostenderit religiosum purū, ac sanctum. Ac propterea in suis uisitationib. meritò obseruabit, quod docuit Ecclesiastes: *n melius est ire ad domū luctus, quàm ad domū conuiuij: in illa enim finis cunctorum admonetur hominum, & uiuens cogitat, quid futurum sit.* fugiendæ ei sunt domus secularium, cum sunt domus conuiuiorum, feriarum, aut leuium solationum: in quibus omnia colloquia sunt de rebus mundanis, & otiosis aut lepidis & difficilimè alia admittuntur. AEquum tamen est, ad easdem accedere, cum sunt domus luctus, & qui in illis habitant, sunt mæsti, aut afflicti ob aliquas mortes, morbos, aut infelices rerum euentus: quæ materiam præbent loquendi de breuitate uitæ, de uanitate mundi, de inconstantia rerum humanarū, de horribilitate mortis, ac Iudicij, ex quibus gradus fit ad colloquia de malis & bonis, spiritualibus, etiam de æternis. qua opportunitate auidè excipiuntur huiusmodi sermones, & ipsimet seculares eos promouent, ac iuuant, suntque benè dispositi ad eos excipiendos.

ALTERVM documentum est, ut si ad secularium domos eundem sit alius occasionibus, quàm luctus est fletus, id fiat magna moderatione, & absque aliquo excessu, qui facilè adfert contemptum. Ita enim Salomō suadet *osubtrabe pedem tuum de domo proximi tui, ne quando satiatus, oderit te.* Hebræus textus habet, *preciosum fac hoc est, cura ut pes tuus sit preciosus: quod fiet, si erit rarus, & in domo amici tui ac penitentis desideratus.* Pluris enim te facient, si rariùs te uideant: si enim frequenter accedas, non magni fies; sed potiùs grauis, & odiosus eris. Quod consilium seueriùs adhuc est seruandum circa domos potentiorum, & magnatum huius seculi: sic enim suadet Ecclesiasticus: *p Aduocatus à potentiore discede.* hoc est, non statim accedas, sed expecta, ut te roget: excusa te ab eius Confessione audienda, & ab eius conuersatione, proponēs tuā insufficiētiā; aut iustam aliam causam, quam adferre possis. *Ex quo enim (ait) magis te aduocabit.* Si enim ille ex corde te uocat, & inuitat: hæc tua excusatio & quasi tergiversatio, efficiet, ut magis serio te uocet. Quod si non fecerit, indicium erit, ipsum ob humanum aliquem respectum & in specie tantum te uocasse. Neque reputandum est exiguum bonum, quod eius intentionem agnoueris. *ne improbus sis, ne impingaris,* hoc est, ne nimis auidè & importunè eius amicitiam & familiaritatem quæras: id enim esset indicium ambitionis: & fortè contemnet

m 1. Corin.
2. 2.

n Eccles. 7. 3

o Prouerb.
25. 17.

Vide Ianfonium.

p Eccles. 13.
12

te, & confunderis. Et postquam cœperis esse eius Confessarius, aut amicus: ne sis etiam improbus, siue improutus in visitando, aut petendo, aut intercedendo pro alijs; nec ingeras te multum in ipsius negotijs, aut sis nimius in conuersatione cum eo: ne impingas, sisque illi molestus & grauis; & cogitans, te velle illum lucrari, eundem potius amicus. *Ne longè sis ab eo, ne eas in obliuionem, & fructu frauderis, quem in tua anima efficere potuisses; si prudenter & moderatè te gessisses in agendo cum eo.*

CAPVT XV.

*QUANTI SIT MOMENTI MINISTERIVM AD
iuuandi morituros, & ratio cum perfectione illud
exequendi.*

MINISTERIVM IUVVANDI EOS QUI IN PERICULO mortis versantur, vt feliciter diem suum claudant, est vnum ex magis gloriosis ac necessarijs, quæ Confessarij obire possunt: cum ex bona aut mala morte felus aut condemnatio animarum dependeat. Cum bona enim morte datur simul summum perseverantiae donum, cui est promissa corona; cum mala autem morte est etiam simul vltima impœnitentia, quæ punitur æternâ pœnâ. Cumque scopus ministeriorum erga proximos sit eorum Saluatio; illud gloriosius erit, magisque necessarium, quod magis prope adiuuatur in ea occasione, in qua consistit æternum illam obtinere aut amittere.

HVC accedit, quod malæ mortis detrimentum sit irreparabile: quia semel tantum morimur: ideoque summi est momenti adiuuare mortentem, ne incidat in detrimentum, quod non possit reparari: tum quoad dispositionem animæ ipsius; tum quoad dispositionem de rebus suis: cuius vltima voluntas tanquam regula earum accipitur.

PRÆTEREA nunquã homo adeo indiget auxilio, atque in illo tractatu. Eius enim conflictus est terribilior, vires debiliores, impedimenta fortiora, & rerum occurrentium multitudo maior, quàm vnquam fuerit. Et quemadmodum multis opus habet, qui iuuent ad salutem Sceluum corporis: ita multò magis indiget ijs, qui animam iuuent. Estque in gnâ charitatis ac misericordiæ, in tantis angustijs constitutum non deserere sed animum ei addere, & in eo conflictu eum iuare: & vt Ec-

clesiasticus